

כלי מחקר זה נלקח מתוך **מאגר כלי המחקר** של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות והסובבים אותם.

כלי המחקר הינם גרסאות אשר נעשה בהן שימוש על ידי החוקרים עצמם ולכן יתכנו אי התאמות בין פרטי הכלי המקורי לבין הפרטים המתוארים במאגר.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

לקרן שלם אין זכויות על הכלים המוזכרים באתר זה.

ניתוח כלי מחקר

שם כלי המחקר

שאלון תמיכה חברתית ומשפחתית MSPSS

שנה ומחבר

Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. Journal of Personality Assessment, 52(1), 30-41.

תורגם לעברית

סטטמן, ר. (1995). הסתגלותן של נשים לפרישתן מצה"ל. עבודת גמר לקבלת תואר מוסמך, ביה"ס לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת חיפה.

מטרת כלי המחקר

לבדוק את תפיסתו הסובייקטיבית של האדם לגבי מידת התמיכה החברתית העומדת לרשותו, משלושה מקורות- משפחה, חברים ואחרים משמעותיים.

סוג כלי המחקר

שאלון

אוכלוסיית היעד

נבדקים בגילאים שונים, המשתתפים במחקרי הערכת תמיכה חברתית.

אופי הדיווח

דיווח עצמי

מבנה כלי המחקר

בשאלון פריטים המודדים את התמיכה החברתית הבלתי פורמלית העומדת לרשות האדם בהתייחס לשלושה מקורות:

1. משפחה - כולל פריטים 3, 4, 8. היגד לדוגמה: "משפחתי מנסה באמת לעזור לי".
2. חברים - כולל פריטים 6, 7, 9. היגד לדוגמה: "יש לי חברים אותם אני יכולה לשתף בבעיותי".
3. אחרים משמעותיים- כולל פריטים 1, 2, 5, 10. היגד לדוגמה: "יש לי אדם קרוב לי, הנמצא כאשר אני נזקקת לו".

מהשאלון הופקו שלושה מדדים על פי ממוצעי הפריטים בכל גורם, כך שטווח הציונים בין 1 ל 7- ככל שהציון גבוה יותר כך עולה מידת התמיכה החברתית והמשפחתית הנתפסת.

סוג סולם המדידה

סולם ליקרט בין 1 (לא מתאים במידה רבה מאוד) ועד ל 7 (מתאים במידה רבה מאוד).

תוקף ומהימנות

במחקר המקורי של Zimet ואחרים, מהימנות השאלון הייתה גבוהה. במחקר הנוכחי, נמצאה מהימנות של $\alpha=0.88$, המעידה על רמת מהימנות גבוהה במדידת התמיכה החברתית הנתפסת.

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי

1. אדם לילך (2001). רמת הדחק של אמהות אומנות לילד עם פיגור שכלי והקשר שלה למשאביהן האישיים. אונ' בר אילן. תואר שני. מנחה: ד"ר פורטוביץ דוד. מק"ט מס' 513
2. חודטוב בתיה (2001). הקשר בין תחושת העצמה של ההורים לילדים עם צרכים מיוחדים בגיל הרך לבין מידת מעורבותם והשתתפותם במסגרת חינוכית. אונ' בר אילן. תואר שני. מנחה: ד"ר יצחקי חיה. מק"ט מס' 505
3. כהן-לוינסון דיצה (2004). השפעת מערכת התמיכה הבלתי פורמלית על הזדקנות מוצלחת של אנשים עם פיגור שכלי. אונ' חיפה. תואר שני. מנחה: ד"ר דובדבני אילנה. מק"ט מס' 527
4. פינדלר ליאורה (2009). חווית הסבות בקרב סבים וסבתות לילדים עם/וללא נכות אינטלקטואלית. מק"ט מס' 31
5. יעקובי קליין איילת (2011). תחושת הצמיחה האישית והאושר הסובייקטיבי של אימהות לנוכח נכויות התפתחותיות שונות של ילדן – תרומתן של התקשרויות, תמיכה חברתית ותחושת אשמה ובושה. אונ' בר אילן. מנחה: ד"ר פינדלר ליאורה. מק"ט מס' 570
6. טאוב תמר (2014). איכות חיים משפחתית בקרב משפחות המגדלות ילד עם נכות התפתחותית ביחס למשאבים של תמיכה משפחית, חברתית, תמיכה משירותי מדינה, דת ורוחניות. תואר שני. האונ' העברית. מנחה: ד"ר ורנר שירלי. מק"ט מס' 614
7. חן יעקב-שלמה (2019). מודל להסבר סימפטומים של דכאון וחרדה בקרב הורים למבוגרים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית. מחקר לשם מילוי חלקי של הדרישות לקבלת תואר "מוסמך האוניברסיטה" בהנחיית פרופ' יעקב בכנר, בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש שרלוט ב' וג'ק ג' שפיצר, אוניברסיטת בן גוריון. מק"ט מס' 658
8. פרופ' מיכל אל-יגון, פרופ' אריק רימרמן ופרופ' מלכה מרגלית (2020), החיים בקהילה בעיניהם של צעירים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. בית הספר לחינוך, אוניברסיטת ת"א; הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה; מרכז אקדמי פרס, רחובות, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת תל אביב. מק"ט מס' 139

9. פרופ' טלי היימן וד"ר גלעדה אבישר (2020), בחינת שילוב תלמידים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בישראל: מאפיינים עיקריים ו מידת שביעות הרצון של הצוות החינוכי, של התלמידים ושל הוריהם. האוניברסיטה הפתוחה והמכללה האקדמית בית ברל. מק"ט מס' 890-66-2018

10. קוהרנטיות, אופטימיות רגשות ותמיכה חברתית של אחאים בגילאי הבגרות המתהווה כמנבאי קבלה של אחיהם עם תסמונת דאון. ד"ר רעיה אלון. 2024. החוג לחינוך מיוחד, מכללת ירושלים. מק"ט מס' 890-661-2021

11. כוונות לטיפול באח/ות עם מוגבלות שכלית-התפתחותית: תרומתם של גורמים אישיים, משפחתיים וחברתיים. נועה פולאק סיגון, בהנחיית: ד"ר קרני ויזל יעל. 2026. אוניברסיטת בר אילן. [מק"ט 890-724-2024](https://doi.org/10.25408/890-724-2024)

לשימוש פנימי – מיקום במאגר כלי המחקר של הקרן

כלי מחקר < היבטים משפחתיים > דחק משפחתי, תמיכה משפחתית ורווחה נפשית של המשפחה < שאלון תמיכה חברתית ומשפחתית MSPSS

קישורים שימושיים

[למאגר מחקרי הקרן <](#)

[למאגר כלי המחקר באתר הקרן <](#)

שאלון תמיכה חברתית ומשפחתית-

Multi-dimensional Perceiver Social Support (MSPSS)

Ziment, Dahlem, Ziment & Fanley (1988)

אנו מבקשים לדעת מהי הרגשתך לגבי המשפטים הבאים. קרא/י כל משפט וציין/י באיזו מידה הוא מתאים להרגשתך ברגע זה. התשובות האפשריות הן מ 1 עד 7 כאשר הספרה 7 מציינת התאמה רבה מאוד של המשפט להרגשתך, והספרה 1 מציינת אי התאמה רבה מאוד.

מתאים במידה רבה מאוד	מתאים במידה רבה	לא מתאים במידה רבה	מתאים במידה רבה מאוד				
7	6	5	4	3	2	1	
7	6	5	4	3	2	1	1. יש אדם קרוב לי הנמצא בקרבתך כאשר אני חזק/ת לו
7	6	5	4	3	2	1	2. יש אדם קרוב שאני יכול/ה לשתף בצער ובשמחה.
7	6	5	4	3	2	1	3. משפחתי מנסה באמת לעזור לי.
7	6	5	4	3	2	1	4. אני מקבל/ת ממשפחתי את העזרה והתמיכה הרגשית שאני זקוק/ה לה.
7	6	5	4	3	2	1	5. יש אדם קרוב אלי המהווה לגבי מקור עידוד ממש.
7	6	5	4	3	2	1	6. חברי מנסים באמת לעזור לי.
7	6	5	4	3	2	1	7. אני יכול/ה לסמוך על חברי/ חברותי כאשר מתעוררות בעיות
7	6	5	4	3	2	1	8. אני יכול/ה לשוחח על בעיותי עם משפחתי.
7	6	5	4	3	2	1	9. יש לי חברים/ות שאותם אני יכול/ה לשתף בשמחתי ובצער.
7	6	5	4	3	2	1	10. יש אדם קרוב לי שרגשותי חשובים לו.
7	6	5	4	3	2	1	11. משפחתי מוכנה לעזור לי לקבל החלטות.
7	6	5	4	3	2	1	12. אני יכול/ה לדבר על בעיותי עם חברי.